

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αναθεώρηση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας»

(2012/C 54/04)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- θεωρεί ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην πολιτική γειτονίας μπορεί να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των πολιτών και την υποστήριξη των στόχων της πολιτικής, καθώς και να διασκεδάσει την εντύπωση ότι υπεύθυνες για τη διοίκηση της ηπείρου μας είναι αποκλειστικά οι εθνικές κυβερνήσεις και τα όργανα των Βρυξελλών· στο πλαίσιο αυτό, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν επίσης να βοηθήσουν να ξεπεραστούν επικίνδυνες τάσεις όπως ο «απομονωτισμός» ή η επανεινικοποίηση, οι οποίες, σε διαφορετική περίπτωση, ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα χωρών και περιφερειών εντός και εκτός ΕΕ·
- αποδίδει μεγάλη σημασία στο έργο και στις δυνατότητες της Ευρωμεσογειακής Περιφερειακής και Τοπικής Συνέλευσης (ARLEM) που επιτρέπει τη συμμετοχή των Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών στην ευρωμεσογειακή πολιτική συζήτηση και προσδίδει περιφερειακή διάσταση στα σχέδια που επιλέγονται από τη γενική γραμματεία της Ένωσης για τη Μεσόγειο (UfM), εξασφαλίζοντας παράλληλα την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της ΕΠΓ·
- υποστηρίζει, επίσης, τη Διάσκεψη των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για την Ανατολική Εταιρική Σχέση (CORLEAP), ως το δίκτυο πολυμερούς συνεργασίας μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών από την ΕΕ και τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που έχει ως στόχο να τονώσει περαιτέρω τις δράσεις των εν λόγω αρχών όσον αφορά την υλοποίηση της ΕΠΓ. Προτίθεται επίσης να συνεργαστεί με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές των ανατολικών εταίρων για τη δημιουργία ενός μόνιμου θεσμικού πλαισίου συνεργασίας·
- συνιστά εντατικοποίηση της ΕΠΓ σε όλη την περιοχή του Ευξείνου Πόντου. Πρέπει να υπογραμμιστεί η σταθερή γεωπολιτική σημασία αυτής της περιοχής για την ΕΕ, επομένως και η σημασία της Συνέργειας για τον Ευξείνο Πόντο. Οι χώρες μέλη της ΕΕ που συνορεύουν με την περιοχή αυτή πρέπει να λάβουν σαφή στήριξη από την ΕΕ για τις δράσεις τους στο πλαίσιο της ΕΠΓ.

Εισηγητής

Ο κ. Jacek PROTAS (PL/EPP), περιφερειάρχης της Βαρμίας-Μαζουρίας

Έγγραφο αναφοράς

Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει»

COM(2011) 303 τελικό

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**H ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ****Εισαγωγικές παρατηρήσεις**

1. επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής και τον πρωταρχικό της στόχο που υπογραμμίζει έντονα τη σημασία της υποστήριξης των προσπαθειών για την εμπέδωση της δημοκρατίας και την προώθηση πολιτικών μεταρρυθμίσεων στις χώρες εταίρους. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν αναμφισβήτητο ρόλο να διαδραματίσουν ως δημοκρατικά και πολιτικά όργανα και έχουν καθοριστική σημασία για την οικοδόμηση της δημοκρατίας. Ως εκ τούτου, είναι πρόθυμες να συμβάλουν στις προσπάθειες αυτές στο πλαίσιο της πολιτικής γειτονίας·

2. εκφράζει μεγάλη ικανοποίηση για τη μέχρι στιγμής εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ), με την αυξανόμενη διαφοροποίηση και προσαρμογή της σε συγκεκριμένες ανάγκες και καταστάσεις. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί το γεγονός ότι το ενιαίο («one suit for all») αρχικό σχέδιο του 2004 εξελίσσεται σήμερα με την ανάπτυξη ολοένα και πιο εξατομικευμένων («tailor made») μέσων·

3. επικροτεί την αυξανόμενη εξειδίκευση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και τη διαφοροποίησή της σε Ανατολική Εταιρική Σχέση (ΑΕΣ), Ένωση για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) και —προσφάτως— Συνέργεια για τον Εύξεινο Πόντο·

4. φρονεί ότι πρέπει να συνεχιστεί η διεργασία διαφοροποίησης της ΕΠΓ και ότι η πολιτική γειτονίας πρέπει να καταστεί σημαντική συνιστώσα μίας φιλόδοξης και συνεκτικής εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και ολοένα και πιο εξειδικευμένο μέσο εφαρμογής της·

5. υπογραμμίζει ότι η εφαρμογή της ΕΠΓ στις και από τις περιφέρειες μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην προώθηση των αξιών στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση: του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες·

6. συνιστά να περιληφθεί στην πολιτική γειτονίας έκκληση προς όλες τις περιφέρειες της ΕΕ να συμμετάσχουν συνεισφέροντας την εμπειρία και την ειδικευμένη γνώση που διαθέτουν στο πεδίο των εξωτερικών σχέσεων·

7. θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης στις περιφέρειες σε σχέση με την πολιτική γειτονίας·

8. υπογραμμίζει τη σημασία της ανάπτυξης τόσο της κρατικής όσο και της διαπροσωπικής («people-to-people») διάστασης της

ΕΠΓ. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν μεν να διαδραματίσουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην καλλιέργεια στοχευμένων και υπεύθυνων συνεργασιών με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, όμως, ως δημόσιες αρχές θα πρέπει να συμβάλουν επίσης στην καλλιέργεια επαφών σε διοικητικό/υπηρεσιακό επίπεδο

9. θεωρεί ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην πολιτική γειτονίας μπορεί να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των πολιτών και την υποστήριξη των στόχων της πολιτικής, καθώς και να διασκεδάσει την εντύπωση ότι υπεύθυνες για τη διοίκηση της ηπείρου μας είναι αποκλειστικά οι εθνικές κυβερνήσεις και τα όργανα των Βρυξελλών· στο πλαίσιο αυτό, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν επίσης να βοηθήσουν να ξεπεραστούν επικίνδυνες τάσεις όπως ο «απομονωτισμός» ή η επανεθνικοποίηση, οι οποίες, σε διαφορετική περίπτωση, ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα χωρών και περιφερειών εντός και εκτός ΕΕ·

10. υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας μη γειτονικών περιφερειών από την ΕΕ και τις χώρες-εταίρους·

11. συνιστά όχι μόνο την οικονομική ανάπτυξη απλά, αλλά και τη αειφόρο ανάπτυξη στις γειτονικές χώρες, με ιδιαίτερη προσοχή στη μείωση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων·

12. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να ενθαρρυνθούν και να υποστηριχθούν οι εταιρικές σχέσεις. Η μακροχρόνια συνεργασία μεταξύ όλων των κοινωνικών φορέων ευνοεί τον πλουραλισμό και τη δέσμευση σε διάφορα επίπεδα, πράγμα που με τη σειρά του βελτιώνει τις προϋποθέσεις για βιώσιμη οικονομική, κοινωνική και δημοκρατική ανάπτυξη·

13. φρονεί ότι ο τρόπος εργασίας και δράσης του θεσμού των περιφερειών μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμος στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονία, υποστηρίζοντας μέσα της ΕΠΓ όπως το ΤΑΙΕΧ, το SIGMA, οι αδελφοποιήσεις πόλεων και περιφερειών και τα σχέδια δράσης της ΕΠΓ·

14. συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι μπορεί να αναπτυχθούν αποτελεσματικές περιφερειακές εταιρικές σχέσεις σε τομείς όπως η ανάπτυξη των ΜμΕ, το περιβάλλον, η εκπαίδευση, οι ευκαιρίες για τη νεολαία, ο πολιτισμός, οι μεταφορές, η έρευνα, η αγροτική ανάπτυξη και η απασχόληση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην ΕΕ διαθέτουν μεγάλη εμπειρία και τεχνογνωσία σε αυτούς τους τομείς και θα ήταν πρόθυμες να συμμετάσχουν σε εταιρικές σχέσεις·

15. υποστηρίζει τις βασικές θέσεις που είχε διατυπώσει στη γνωμοδότησή της με θέμα «Μία ισχυρή ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας» και υπενθυμίζει τη σπουδαιότητα και τον επίκαιρο χαρακτήρα εκείνης της γνωμοδότησης·

16. εφιστά την προσοχή στον ρόλο των ευρωπαϊκών οργάνων στην αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων μέσων από τις χώρες-εταίρους και συνιστά να δοθεί έμφαση στην πρακτική συνεργασία που καταλήγει σε απτά αποτελέσματα·

17. τονίζει ιδιαιτέρως ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να προβλέπει επαρκείς πόρους για την εφαρμογή της ΕΠΓ·

18. επιδοκιμάζει την πρόθεση της Επιτροπής για απλοποίηση και εξορθολογισμό των διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων, υπογραμμίζει δε τον δυνητικό αντίκτυπο και τα οφέλη που θα προκύψουν·

Διαφοροποίηση της ΕΠΓ, μέθοδοι δράσης και ρόλος των περιφερειών

19. έχει την πεποίθηση ότι η απαραίτητη διαφοροποίηση της ΕΠΓ δεν θα πρέπει να έχει μόνο τυπικό χαρακτήρα, ούτε να περιορίζεται στη γεωγραφική διαίρεση σε νότια και ανατολική διάσταση·

20. συνιστά διαφοροποίηση της πολιτικής σε κάθε χώρα, ανάλογα με τον βαθμό λειτουργίας της δημοκρατίας (δηλαδή τον εκδημοκρατισμό), τον σεβασμό των ανθρωπίνων και των πολιτικών δικαιωμάτων, την ανάπτυξη του κράτους δικαίου και την πρόοδο των διαδικασιών πολιτικής και οικονομικής μεταρρύθμισης (με ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή των αρχών της ελεύθερης αγοράς). Όσο καλύτερα στοχοθετημένη είναι η πολιτική γειτονίας, τόσο πιο αποτελεσματική θα αποβεί·

21. θεωρεί σκόπιμη τη δημιουργία μέσων πολιτικής που να επιτρέπουν τη διαφοροποιημένη αντιμετώπιση των δράσεων της κοινωνίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και του κράτους, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της κάθε σφαίρας. Οι δράσεις στις διάφορες αυτές σφαίρες θα πρέπει να συντονίζονται, αλλά δεν χρειάζεται —και συχνά δεν πρέπει— να διεξάγονται εκ παραλλήλου·

22. όσον αφορά την πολιτική γειτονίας στο κρατικό επίπεδο, θεωρεί ευνόητη και δικαιολογημένη την αρχή των «αναλογικών κερδών» («the more for more»·

23. στο κοινωνικό επίπεδο, όμως, θεωρεί την αρχή των «αναλογικών κερδών» λιγότερο κατανοητή και υπέρ το δέον τυπική· η εφαρμογή της μπορεί να αποδειχθεί ακόμη και αντιπαραγωγική, διότι δυσχεραίνει τις επαφές που έχουν ήδη αναπτυχθεί «από τη βάση προς τα άνω». Για να είναι αποτελεσματικές, οι κοινωνικές επαφές πρέπει προπάντων να έχουν διάρκεια και όσο το δυνατόν πιο άτυπο χαρακτήρα·

24. φρονεί ότι η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη συμμετοχή κοινωνικών ομάδων και του τομέα της κοινωνικής οικονομίας·

25. υπογραμμίζει ότι η συμμετοχή του τομέα της κοινωνικής οικονομίας πρέπει να αναγνωριστεί ως σημαντική συνιστώσα της ΕΠΓ, για την οποία χρειάζονται ειδικά μέσα·

26. υπογραμμίζει τον ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη σύμφιση των εμπορικών επαφών και θεωρεί ότι η μεγαλύτερη οικονομική ολοκλήρωση μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές. Προτρέπει, εξάλλου, τις χώρες της ΕΠΓ να δημιουργήσουν ζώνες ελεύθερων συναλλαγών·

27. αποδίδει μεγάλη σημασία στο έργο και στις δυνατότητες της Ευρωμεσογειακής Περιφερειακής και Τοπικής Συνέλευσης (ARLEM) που επιτρέπει τη συμμετοχή των Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών στην ευρωμεσογειακή πολιτική συζήτηση και προσδίδει περιφερειακή διάσταση στα σχέδια που επιλέγονται από τη γενική γραμματεία της Ένωσης για τη Μεσόγειο (UfM), εξασφαλίζοντας παράλληλα την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της ΕΠΓ·

28. Υποστηρίζει, επίσης, τη Διάσκεψη των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για την Ανατολική Εταιρική Σχέση (CORLEAP), ως το δίκτυο πολυμερούς συνεργασίας μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών από την ΕΕ και τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που έχει ως στόχο να τονώσει περαιτέρω τις δράσεις των εν λόγω αρχών όσον αφορά την υλοποίηση της ΕΠΓ. Προτίθεται επίσης να συνεργαστεί με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές των ανατολικών εταίρων για τη δημιουργία ενός μόνιμου θεσμικού πλαισίου συνεργασίας·

29. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ένωση για τη Μεσόγειο, τις εθνικές κυβερνήσεις και τους διεθνείς παράγοντες να συνεργαστούν με την ARLEM, στο πλαίσιο της οποίας συνεργάζονται η Επιτροπή των Περιφερειών και ενώσεις των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ενίσχυση του συντονισμού και της αποτελεσματικότητας των δράσεων στην περιοχή της Μεσογείου·

30. όσον αφορά τις κοινωνικές επαφές, συνιστά να επιδιωχθεί προπαντός η ανάπτυξη άμεσων διαπροσωπικών επαφών. Το ζητούμενο είναι η προσωπική δέσμευση των συμμετεχόντων και όχι απλώς η συμμετοχή τους σε θεσμικούς ρόλους και δράσεις·

31. φρονεί ότι πρέπει να αφυπνισθεί το ενδιαφέρον των δήμων και των περιφερειών για τις πολιτιστικές ανταλλαγές. Πρόκειται για έναν τομέα όπου η κοινωνική οικονομία μπορεί να αναπτύξει ιδιαίτερα αποτελεσματική δράση. Χρειάζεται, ωστόσο, σαφή υποστήριξη από τις αυτοδιοικητικές αρχές και από τις εθνικές κυβερνήσεις·

32. φρονεί ότι πρέπει να αντισταθμιστούν οι διαφορές συμφερόντων μεταξύ ομάδων περιφερειών που οφείλονται στις γεωγραφικές τους θέσεις. Ο συνολικός συντονισμός της ενωσιακής εξωτερικής πολιτικής πρέπει να εξασφαλίζει ότι η διαφοροποίηση δεν οδηγεί σε ανταγωνισμό μεταξύ της νότιας και της ανατολικής διάστασης, η δε εξειδίκευση των περιφερειών σε συγκεκριμένους τομείς της ΕΠΓ δεν πρέπει να δημιουργήσει ή να επιτείνει ενδεχόμενες διαφορές συμφερόντων ή έναν κακώς νοούμενο ανταγωνισμό·

33. φρονεί ότι η θεσμοθέτηση της ΕΠΓ θα διευκολύνει και θα υποστηρίξει τη συμμετοχή και τη δράση περιφερειών «εξ αποστάσεως» (π.χ. τη συνεργασία περιφερειών της Κεντρικής Ευρώπης στην περιοχή της Μεσογείου ή περιφερειών της Δυτικής Ευρώπης στην περιοχή της Ανατολικής). Κατ' αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθεί το αίσθημα της κοινής ευθύνης των περιφερειών για το σύνολο της ΕΠΓ·

34. πιστεύει ότι πρέπει να ενισχυθεί ο ιδιαίτερος ρόλος των περιφερειών που βρίσκονται σε ευαίσθητα σύνορα της ΕΕ προς Ανατολάς και προς Νότο. Οι περιφέρειες αυτές προφανώς επηρεάζονται άμεσα από τα προβλήματα της ευρωπαϊκής γειτονίας. Κατά την εφαρμογή της ΕΠΓ, δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αγνοηθούν αυτές οι περιφέρειες, αλλά να ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα συμφέροντά τους·

35. συνιστά να χορηγηθεί ειδική στήριξη της ΕΠΓ στις παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ·

36. φρονεί ότι η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας πρέπει να λάβει υπόψη τις υφιστάμενες σχέσεις με τρίτες χώρες, κυρίως με τη Ρωσία και ιδίως προς Ανατολάς. Χρειάζεται ευαισθητοποίηση των περιφερειών έναντι αυτής της πτυχής της ΕΠΓ και θα πρέπει να υποστηριχθούν κατάλληλες μορφές συνεργασίας με όλες τις εν λόγω τρίτες χώρες·

37. εκφράζει την πρόθεσή της να υποστηρίξει τις διεργασίες εκδημοκρατισμού στις διάφορες χώρες που συνορεύουν με την ΕΕ, συνεχίζοντας τις αποστολές παρακολούθησης των εκλογών που συνδιοργανώνει με το Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης·

Συνθήκες εφαρμογής της ΕΠΓ στις διάφορες χώρες

38. φρονεί ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες δράσης της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και της ΕΠΓ στην περιοχή του Καυκάσου·

39. παρατηρεί ότι η Γεωργία χρειάζεται σταθερή και συστηματική υποστήριξη στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, λόγω των ειδικών επιπτώσεων της σύγκρουσης του 2008·

40. συνιστά εντατικοποίηση της ΕΠΓ σε όλη την περιοχή του Ευξείνου Πόντου. Πρέπει να υπογραμμιστεί η σταθερή γεωπολιτική σημασία αυτής της περιοχής για την ΕΕ, επομένως και η σημασία της Συνέργειας για τον Εύξεινο Πόντο. Οι χώρες μέλη της ΕΕ που συνορεύουν με την περιοχή αυτή πρέπει να τύχουν ουσιαστικής στήριξης από την ΕΕ για τις δράσεις τους στο πλαίσιο της ΕΠΓ·

41. θεωρεί την περίπτωση της Μολδαβίας ιδιαίτερη. Καθώς η πολιτική γειτονίας και η Ανατολική Εταιρική Σχέση έχουν επιτύχει σημαντικές προόδους σε αυτή τη χώρα, πρέπει να αναπτυχθεί όσο το δυνατόν ευρύτερα το ενδιαφέρον για την ανάπτυξή της. Ακόμη και μερική επιτυχία μπορεί να έχει μεγάλη σημασία για την προώθηση τόσο της ΕΠΓ όσο και της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ·

42. συνιστά να δοθεί προσοχή στην ιδιαίτερη κατάσταση της Περιφέρειας Καλίνινγκραντ, η οποία, παρά τη γεωγραφική της θέση, δεν καλύπτεται από την ΕΠΓ. Είναι, ωστόσο, μια ιδιαίτερα σημαντική και ευαίσθητη περιοχή, η οποία δεν συνορεύει απλώς με την ΕΕ, αλλά περιβάλλεται από εδάφη της ΕΕ πανταχόθεν. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής της περιφέρειας δεν πρέπει να αγνοηθούν κατά την ανάπτυξη της ΕΠΓ στη γύρω περιοχή·

43. θεωρεί ότι, παρά την απογοήτευση για τη συνεχιζόμενη δυσχερή κατάσταση στη Λευκορωσία, είναι απαραίτητο να υποστηριχθεί η εφαρμογή της ΕΠΓ σε αυτή τη χώρα·

44. αναγνωρίζει την ανάγκη συστηματικής στήριξης των δημοκρατικών, πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμιστικών διεργασιών στην Ουκρανία και στα άλλα κράτη μεταξύ Ευξείνου Πόντου και Κασπίας Θάλασσας

45. συνιστά να διαδραματίσει η ΕΠΓ σημαντικό ρόλο στην κατάσταση που έχει διαμορφωθεί μετά την «αραβική άνοιξη», διευρύνοντας τις επαφές μεταξύ των κοινωνιών. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη

και πολύ εντατική προσοχή στην περιοχή αυτή στο άμεσο μέλλον. Η δραστηριοποίηση στην εν λόγω περιοχή θα πρέπει να θεωρηθεί ως δοκιμή της ευθύνης όλων των χωρών μελών της ΕΕ ως κρατών, ως περιφερειών και ως κοινωνιών·

46. υπενθυμίζει ότι κάθε μία από τις χώρες της Νότιας Μεσογείου είναι διαφορετική και ότι η προσέγγιση της ΕΕ πρέπει να είναι εξατομικευμένη και προσαρμοσμένη σε κάθε κατάσταση. Παρ' όλα αυτά, η οικοδόμηση της δημοκρατίας και η δημοκρατική μετάβαση έχουν καθολικό χαρακτήρα και ξεκινούν κατά πρώτο και κύριο λόγο σε επίπεδο βάσης, και δεν μπορεί να επιβληθούν εκ των άνω, εάν πρόκειται να είναι σταθερές και βαθιά ριζωμένες στην κοινωνία·

Η σημασία της εδαφικής συνεργασίας ως μέσου της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας

47. φρονεί ότι οι ευρωπεριφέρειες προσφέρουν σημαντική πείρα για την πολιτική γειτονίας. Αποδείχθηκαν χρήσιμο μέσο στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, τόσο κατά την ενταξιακή διαδικασία όσο και μετά την ένταξη στην ΕΕ, για τη ρύθμιση των σχέσεων με τις γειτονικές τρίτες χώρες·

48. προσφέρει, επομένως, την υποστήριξή της για την ίδρυση μόνιμων πολιτικών και διοικητικών αποκεντρωμένων δομών, δεδομένου ότι η διοικητική και θεσμική ικανότητα των τοπικών και περιφερειακών αρχών διευκολύνει τη συνεργασία σε υπο-κρατικό επίπεδο, βελτιώνει την αποτελεσματικότητα και τη χρηστή διακυβέρνηση και έχει θεμελιώδη σημασία για τη διαδικασία εκδημοκρατισμού.

49. συνιστά να εξεταστούν οι δυνατότητες ενίσχυσης των υφιστάμενων ευρωπεριφερειών με τη χρήση του μέσου του Ευρωπαϊκού Ομίλου Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), διότι αυτό θα βελτιώσει την ασφάλεια δικαίου για τα ενδιαφερόμενα μέρη και τη διαφάνεια των δομών που δημιουργούνται. Επαναλαμβάνει το αίτημά της να καταστεί δυνατή η δημιουργία ΕΟΕΣ με τρίτες χώρες σε διμερή βάση και καλεί τα κράτη μέλη που δεν το έχουν πράξει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνουν τη δημιουργία και την υλοποίηση των ΕΟΕΣ·

50. υπογραμμίζει την πρακτική χρησιμότητα των προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων στο πλαίσιο της διεύρυνσης και της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας και, λαμβάνοντας ως απτό παράδειγμα το πιλοτικό πρόγραμμα της Τοπικής Διοικητικής Διευκόλυνσης⁽¹⁾, επαναλαμβάνει την άποψή της ότι πρέπει να αναπτυχθούν ισοδύναμες πρωτοβουλίες για τις χώρες της νότιας Μεσογείου, προκειμένου να στηριχτεί η ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο

51. επισημαίνει ότι ο θεσμός της ευρωπεριφέρειας διευκολύνει ένα ευρύ φάσμα δράσεων, από την οικονομία ως τον πολιτισμό. Διευκολύνει επίσης την αυθόρμητη ανάπτυξη συνεργασιών με τη συμμετοχή του τομέα της κοινωνικής οικονομίας. Η ευρωπεριφέρεια έχει αποδειχθεί ευέλικτο και ιδιαίτερα αποτελεσματικό μέσο δράσης στα σύνορα της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης, που αποτελούν τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ·

⁽¹⁾ Η ΕπΤ συνεργάζεται ήδη στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζοντας αυτό το πρόγραμμα το οποίο περιορίζεται, προς το παρόν, στις υποψήφιες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες.

52. συνιστά να υποστηριχθούν σχέδια και να αρχίσουν να συγκροτούνται νέες ευρωπεριφέρειες (με αξιοποίηση της πείρας των ευρωπεριφερειών που υπάρχουν ήδη από καιρό), ιδίως για τη σύνδεση περιφερειών από την Αλγερία, την Τυνησία, τη Λιβύη και την Αίγυπτο με αντίστοιχες περιφέρειες της νότιας Ευρώπης·

53. φρονεί ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νότιων συνόρων της ΕΕ, που είναι θαλάσσια, δεν πρέπει να θεωρηθούν εμπόδιο στη συγκρότηση ευρωπεριφερειών. Πρέπει να υπογραμμιστεί η σημασία της δημιουργίας των ευρωπεριφερειών Ανδαλουσίας-Γιβραλτάρ-Μαρόκου, Νότιου Αιγαίου-Τουρκίας, Βόρειου Αιγαίου-Τουρκίας και Κωνσταντινούπολης-Θράκης, παρότι βρίσκονται στην αρχική φάση της λειτουργίας τους·

54. φρονεί ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη πλήρους λειτουργίας της ευρωπεριφέρειας του Ευξείνου Πόντου·

55. φρονεί ότι ο θεσμός των ευρωπεριφερειών μπορεί να υποστηρίξει με αποτελεσματικότητα μέσα της ΕΠΓ (ENPI) όπως το ΤΑΙΕΧ, το SIGMA, η αδελφοποίηση και τα σχέδια δράσης της ΕΠΓ·

56. υπογραμμίζει την προστιθέμενη αξία των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) και της μακροπεριφερειακής στρατηγικής ως καινοτόμα μέσα εδαφικής συνεργασίας σε διαπεριφερειακό και υπερεθνικό επίπεδο, καθότι δύνανται να ενισχύσουν τη συνοχή και το συντονισμό των πολιτικών δράσεων σε διάφορους τομείς στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου και του Ευξείνου Πόντου, εκλογικεύοντας την κατανομή των χρηματοπιστωτικών πόρων και αναδεικνύοντας τον ρόλο των περιφερειακών και τοπικών οντοτήτων βάσει των αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με την ευρεία συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·

Η δραστηριοποίηση των πολιτών στο πλαίσιο της ΕΠΓ με την υποστήριξη των περιφερειών

57. συνιστά να μην αποτελούν οι επαφές των εθνικών κυβερνήσεων (ή ακόμη και των περιφερειακών αρχών) υποκατάστατο των ευρύτερων και βαθύτερων επαφών μεταξύ των κοινωνιών. Όλες οι χώρες της Μεσογείου θα πρέπει να συνδεθούν σε ευρωπεριφέρειες, προκειμένου να διευκολυνθούν οι επαφές του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και των ομάδων των πολιτών·

58. συνιστά την αξιοποίηση των χαρακτηριστικών μέσων των ευρωπεριφερειών, επειδή διασκεδάζουν αποτελεσματικά πολλά στερεότυπα και φόβους για τη μετανάστευση στα σύνορα της ΕΕ, θεωρεί δε ότι η άμεση εμπειρία της συνεργασίας και της ανταλλαγής μπορεί επίσης να συμβάλει ώστε να αρθούν τα στερεότυπα για την Ευρώπη και τη Δύση που επικρατούν σε πολλές γειτονικές της Ένωσης χώρες·

59. φρονεί ότι μια ενεργητική πολιτική γειτονίας μπορεί να αποτελέσει μέσο αναχαίτισης της ανεξέλεγκτης μετανάστευσης·

60. φρονεί ότι μια πολιτική γειτονίας που βοηθά τα πιο δραστήρια άτομα και ομάδες στις περιφέρειες και τις χώρες που συνορεύουν με την ΕΕ, προωθεί τις διεργασίες πολιτικής και οικονομικής μεταρρύθμισης·

61. πιστεύει ότι η στήριξη των ατόμων και των ομάδων που εργάζονται για τον εκδημοκρατισμό και την οικονομική μεταρρύθμιση ενισχύει την αποτελεσματικότητα πολλών δράσεων·

62. υπογραμμίζει τη σημασία της διοργάνωσης, στο πλαίσιο της ΕΠΓ, διάφορων μορφών ανταλλαγής νέων και σπουδαστών, καθώς και της επιστημονικής συνεργασίας·

63. Υπογραμμίζει τη σημασία της ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας στις χώρες εταίρους και, ως εκ τούτου, χαιρετίζει την ενίσχυση των εθνικών προγραμμάτων, όπως το εσθονικό κέντρο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που επικεντρώνεται στη διοικητική ικανότητα, και η Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στη Βαρσοβία, καλεί δε τους φορείς αυτούς να υποστηρίξουν τη διοικητική μεταρρύθμιση και την ανάπτυξη ικανοτήτων, και σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·

Η διαπεριφερειακή συνεργασία στην πολιτική γειτονίας

64. συνιστά να αποκτήσουν οι ευρωπεριφέρειες του Νότου (όπως οι περιφέρειες) εταίρους από άλλες περιοχές της ηπείρου. Ειδικότερα, πρέπει να αναπτυχθούν τέτοιοι σύνδεσμοι μεταξύ των ευρωπεριφερειών στα νότια σύνορα της ΕΕ και των ευρωπεριφερειών της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης που συνορεύουν με την Ανατολική. Η ΕΠΓ δεν πρέπει να είναι κατακερματισμένη σε απομονωμένα μεταξύ τους σκέλη και η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ πρέπει να αποτρέπει αυτό το ενδεχόμενο. Ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας φαίνεται πρόσφορο μέσο για την ανάπτυξη τέτοιων συνδέσμων·

65. φρονεί ότι θα πρέπει να αναληφθεί συστηματική ανάλυση της πολιτικής της ΕΕ για τις θεωρήσεις διαβατηρίου, με στόχο την απλοποίηση της έκδοσης θεωρήσεων για τους πολίτες των χωρών της ΕΠΓ, που θα διευκολύνει τον διάλογο στο κοινωνικό επίπεδο·

66. υπογραμμίζει τα δυνητικά οφέλη της καθιέρωσης τοπικής διασυνοριακής κυκλοφορίας σε ορισμένα σύνορα της ΕΕ.

Βρυξέλλες, 14 Δεκεμβρίου 2011

*Η Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Mercedes BRESSO*